

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОЛОГІЇ, ЛІСІВНИЦТВА ТА САДОВО-ПАРКОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради
Вінницького національного
аграрного університету
«17» 04. 2026 р.

Протокол № 9

Голова Вченої ради

Ігор ДІДУР

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Вінницького національного
аграрного університету

Григорій КАЛЕТНИК

« 17 » 04 2026 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування

**для здобуття другого (магістерського рівня вищої освіти) за спеціальністю
Н4 Лісове господарство**

ВІННИЦЯ – 2026

Програму підготували:

Дідур І.М. директор ННІ агротехнологій та природокористування,
д. с.-г. н., професор;

Врадій О.І. доцент кафедри екології та охорони навколишнього
середовища, к. с.-г. н., доцент;

Матусяк М.В. завідувач кафедри лісового та садово-паркового
господарства, к. с.-г. н., доцент;

Циганська О.І., доцент кафедри лісового та садово-паркового
господарства, к. с.-г. н., доцент.

**Рекомендовано до видання Вченою радою Вінницького національного
аграрного університету.**

(протокол від 17.04. 2026 р. № 9)

Схвалено науково-методичною комісією Вінницького національного
аграрного університету

(протокол від 15.04. 2026 р. № 8)

**Рекомендовано до видання Вченою радою ННІ агротехнологій та
природокористування**

(протокол від 14.04. 2026 р. № 9)

Схвалено навчально-методичною комісією ННІ агротехнологій та
природокористування

(протокол від 10.04. 2026 р. № 8)

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання фахового вступного випробування.....	5
2. Характеристика змісту програми.....	6
3. Вимоги до здібностей і підготовленості вступників.....	10
4. Порядок проведення фахового вступного випробування.....	11
5. Структура завдання фахового вступного випробування.....	12
6. Критерії оцінювання фахового вступного випробування.....	13
7. Рекомендована література.....	14
8. Додатки.....	15

ВСТУП

Основою для визначення змісту вступного фахового випробування на здобуття ступеня магістра є освітньо-професійна програма вищої освіти за спеціальністю Н4 Лісове господарство.

Під час вступного фахового випробування на освітньо-професійну програму підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю Н4 Лісове господарство вступники повинні показати рівень теоретичних знань з циклу фундаментальних та основних розділів спеціальних дисциплін. Завдання фахового вступного випробування для вступу на програму підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» складається з 25 запитань із комплексу фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Метою фахового вступного випробування є всебічна перевірка готовності бакалавра до засвоєння освітньо-професійної програми за освітнім ступенем Магістр спеціальності Н4 Лісове господарство.

Завдання до фахового вступного випробування вступників, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю Н4 Лісове господарство містять питання з наступних базових дисциплін, що викладались здобувачам під час навчання на основі здобутих раніше освітніх рівнів за спеціальністю Н4 Лісове господарство:

- Дендрологія
- Біометрія
- Лісознавство
- Лісова фітопатологія
- Декоративне розсадництво з основами насінництва
- Лісова ентомологія
- Лісова таксація
- Лісові культури
- Лісівництво

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

ПЕРЕЛІК ДИСЦИПЛІН ТА ЇХНІХ РОЗДІЛІВ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Дисципліна **Дендрологія** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Будова деревини та кори покритонасінних і голонасінних рослин
2. Життєві форми рослин.
3. Функції основних структурних елементів деревини та кори дерев.
4. Характеристика дендрофлори України.
5. Характеристика родини Бобові (життєві форми, квітка, плід тощо).
6. Характеристика родини Розові (життєві форми, квітка, плід тощо).
7. Характеристика родини Бруслинові (життєві форми, квітка, плід тощо).
8. Характеристика родини Соснові (життєві форми, квітка, плід тощо).
9. Характеристика родини Липові (життєві форми, квітка, плід тощо).
10. Характеристика родини Березові (життєві форми, квітка, плід тощо).
11. Характеристика родини Маслинкові (життєві форми, квітка, плід тощо).
12. Будова та характерні особливості листків деревних порід.
13. Відношення деревних рослин до родючості ґрунту.
14. Відношення деревних рослин до кліматичних екологічних факторів.

Дисципліна **Біометрія** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Біометрія як наукова дисципліна.
2. Основи теорії ймовірностей
3. Техніка вивчення випадкових величин
4. Числові характеристики розподілу випадкової величини
5. Оцінювання параметрів розподілу випадкової величини
6. Основи дисперсійного аналізу
7. Обчислення статистик розподілу при малій кількості спостережень
8. Оцінювання значущості зв'язку між випадковими величинами при малій кількості спостережень

Дисципліна **Лісознавство** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Деревостан як – основний біологічний компонент лісового співтовариства
2. Ріст і розвиток лісу
3. Будова лісових насаджень
4. Підріст і його роль у формуванні деревостану
5. Лісова фітомаса і її розподіл
6. Поняття про ріст і розвиток лісу
7. Поняття про поновлення лісу
8. Насінне поновлення лісу
9. Вегетативне поновлення лісу
10. Облік і оцінка природного поновлення лісу
11. Бонітет як оцінка біопродуктивності і якості деревостану
12. Класифікація дерев у лісі по росту (по Крафту)

Дисципліна **Лісова фітопатологія** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Основні типи хвороб
2. Вивчення будови вегетативного тіла грибів
3. Видозміни гіфів та міцелію
4. Спорношення грибів при безстатевому та статевому розмноженні
5. Хвороби плодів і насіння (муміфікація жолудів дуба і насіння берези, іржа шишок ялини, плодова гниль, деформація плодів
6. Марсоніоз плодів горіха грецького, плямистості крилаток клена і ясена, пліснява посівного і садивного матеріалу). Заходи боротьби з ними.
7. Хвороби сходів і сіянців (дитяча хвороба, фітофтороз сіянців церкоспороз сіянців клена, парша осики, антракноз бирючини, удушіння сіянців, бактеріальний кореневий рак) та система захисних заходів боротьби з ними.
8. Хвороби хвої (шютте сосни звичайне, сіре шютте, снігове шютте, шютте модрини та веймутової сосни пухирчаста іржа хвої сосни) та боротьба зі збудниками.

Дисципліна **Декоративне розсадництво з основами насінництва** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Становлення розсадництва, сучасний стан та перспективи його розвитку
2. Призначення розсадників та види садивного матеріалу
3. Основи організаційно-господарського облаштування розсадників
4. Генеративне (насінове) розмноження деревних рослин (вирощування сіянців)
5. Селекційний відбір деревних рослин і насаджень для заготівлі насіння
6. Вирощування великомірного декоративного садивного матеріалу (саджанців, дерев) у відділі формування
7. Виробництво садивного матеріалу із закритою кореневою системою
8. Інвентаризація, викопування, зберігання і транспортування садивного матеріалу

Дисципліна **Лісова ентомологія** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Хвоє- та листогризні шкідники. Особливості рекогносцирувального та детального нагляду за хвоєгризними шкідниками. Захист насаджень від них.
2. Динаміка чисельності хвоє- та листогризучих шкідливих комах.
3. Стовбурові шкідники.
4. Методи захисту лісових насаджень. Інтегральний метод захисту лісу від шкідників. Моніторинг.
5. Шкідники коріння та молодих насаджень і заходи боротьби з ними
6. Розмноження, розвиток і життєві цикли комах. Біологія комах

Дисципліна **Лісова таксація** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Таксація стовбура зрубаного дерева (дерево та його частини, форма поперечних перерізів стовбурів, форма деревних стовбурів, повнодеревність стовбура тощо).
2. Визначення об'єму стовбура різними методами.
3. Таксація ростучих дерев.

4. Таксація приросту зрубаних і ростучих дерев.
5. Таксація заготовленої лісопродукції.
6. Таксація насаджень (таксаційні показники насаджень, визначення запасу деревостанів, сортиментація запасу деревостану).
7. Таксація лісосічного фонду.

Дисципліна **Лісові культури** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Організація лісового насінництва.
2. Плодоношення рослин деревних видів.
3. Заготівля лісового насіння.
4. Зберігання та транспортування насіння.
5. Підготовка насіння до висіву.
6. Структура лісових розсадників.
7. Сівозміни в постійних лісових розсадниках.
8. Обробіток ґрунту в розсадниках.
9. Вирощування сіянців.
10. Інвентаризація, викопування, зберігання і транспортування садивного матеріалу.

Дисципліна **Лісівництво** включає такі розділи, що винесені на випробування:

1. Морфологія лісу.
2. Лісова екологія і класифікація екологічних факторів.
3. Ріст і формування лісу.
4. Головне користування лісом (вибіркові, поступові та суцільнолісосічні рубки).
5. Технологія рубок головного користування.
6. Очистка місць рубок.
7. Технологія та організація рубок догляду за лісом.

3. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Програма фахового вступного випробування на освітньо-професійну програму підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю Н4 Лісове господарство складена відповідно до Галузевих стандартів вищої освіти «Освітньо-професійної програми» підготовки магістра за спеціальністю Н4 Лісове господарство.

Вимоги до фахових вступних випробувань базуються на нормативних формах державної атестації осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах. На вступні випробування виноситься система умінь, що визначена «Освітньо-професійною програмою» зазначеної спеціальності. Зміст фахових вступних випробувань базується на системі основних тематичних частин і розділів нормативних навчальних дисциплін, що визначені «Освітньо-професійною програмою» підготовки фахівця освітнього ступеня магістр.

Вступник освітнього рівня бакалавр для здобуття ступеня магістра за спеціальністю «Лісове господарство» повинен:

знати:

- методи і принципи в лісовому господарстві;
- напрямки лісівничих наукових досліджень;
- загальні поняття про лісове господарство і його складові.

вміти:

- оперувати знаннями з базових дисциплін лісового господарства та вміння їх застосовувати на практиці;
- вміти визначитись в напрямках досліджень;
- застосувати основні лісівничі закони і вміти ними оперувати.

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Програма вступного випробування побудована у відповідності до другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Лісове господарство» зі спеціальності Н4 Лісове господарство побудована з урахуванням базових знань та вмінь набутих при освоєні освітніх компонент освітнього ступеня бакалавр, магістр та освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліст. Фахові вступні випробування побудовані у формі тестових завдань на базі навчальних дисциплін, які є обов'язковими для здобуття наступного рівня вищої освіти та передбачають когнітивні знання для відповіді на запитання з дисциплін: дендрологія, біометрія, лісознавство, лісова фітопатологія, декоративне розсадництво з основами насінництва, лісова ентомологія, лісова таксація лісові культури, лісівництво.

Загальний час на виконання тестових завдань складає 60 хвилин, максимальна кількість балів, що отримує вступник, складає 200 балів.

5. СТРУКТУРА ЗАВДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Фахове вступне випробування складається із 25 тестових завдань фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, на які слід дати відповідь у письмовій формі. Завдання побудовано з вибором однієї правильної відповіді має основну і чотири варіанти відповіді, з яких лише один варіант правильний.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Підсумкова сума балів вступника, до якої входять результати оцінювання його знань, умінь, навичок, здібностей з конкурсних предметів, творчих конкурсів, фахових екзаменів та інші показників, передбачена Умовами прийому та Правилами прийому до вищого навчального закладу.

Знання та вміння, продемонстровані абітурієнтом на вступному фаховому випробуванні незалежно від форми проведення, оцінювання за прийнятою в університеті 100-бальною шкалою (від 100 до 200 балів). Кожна правильна відповідь на тестові завдання 8 балів.

Критерії оцінювання вступного фахового випробування для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі освітнього ступеня «бакалавр», «магістр» та освітньо-кваліфікаційного «спеціаліст», за спеціальністю Н4 Лісове господарство наведено нижче:

Критерії оцінювання фахового вступного випробування для здобуття ступеня магістра за спеціальністю Н4 Лісове господарство

Критерії оцінювання результатів тестування:

Завдання	Бали
Тестове запитання (1–25)	по 8 балів за кожне

Шкала оцінювання результатів тестування:

Бали	Оцінка
170–200	відмінно
130–169	добре
100–129	задовільно
0–99	незадовільно

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Миронюк В. В., Свинчук В. А., Білоус А. М., Васишин Р. Д. Лісова таксація: [навчальний посібник]. К.: НУБіП України, 2019. 220 с.
2. Соваков О. В., Юхновський В. Ю., Гладун Г. Б. Лісова меліорація: навчальний посібник. Харків : ПромАрт, 2018. 101 с.
3. Маурер В.М., Пінчук А. П., Бобошко-Бардин І. М., Косенко Ю. І. Декоративне розсадництво : підручник. К. : РВЦ НУБіП України, 2016. 368 с.
4. Гірс О. А. Лісовпорядкування: Підручник для вищих навч. закладів. К.: Арістей, 2004. 380 с.
5. Григора І.М., Шабарова С.І. Ботаніка. Підручник для студ. вуз. К.: Фітосоціоцентр, 2004. 476 с.
6. Гром М. М. Лісова таксація: підручник. Львів: Вид-во НЛТУ України, 2007. 416 с.
7. Пінчук Н.В. Лісова фітопатологія: методичні вказівки для виконання практичних робіт студентами денної та заочної форм навчання факультету агрономії та лісівництва з галузі знань: 20 «Аграрні науки та продовольство», за спеціальністю: 205 «Лісове господарство» освітнього рівня «Бакалавр»: Вінницький національний аграрний університет. Вінниця: ВНАУ, 2019. 201 с.
8. Заячук В. Я. Дендрологія. Голонасінні: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів: Камула, 2005. 174 с.
9. Заячук В. Я. Дендрологія. Покритонасінні: навч. посіб. для студ. вищ. нач. закл. Львів: Камула, 2004. 407 с.
10. Рудська Н.О., Пінчук Н.В., Ватаманюк О.В. Лісова ентомологія: навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ, 2020. 284 с.
11. Свириденко В. Є., Бабіч О. Г., Киричок Л. С. Лісівництво: підручник. К.: Арістей, 2006. 544 с.

ДОДАТКИ

ЗАВДАННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю Н4 Лісове господарство

Варіант

Тестові завдання.

Завдання 1

Завдання

Завдання 25

Шкала оцінювання за 200-бальною шкалою, кожне запитання 8 балів

Затверджено на Вченій раді ННІ агротехнологій та природокористування
Протокол № .. від20..... р.

Голова фахової атестаційної комісії _____ Ігор ДІДУР

ЗРАЗОК ВІДПОВІДІ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

(прізвище, ім'я, по батькові)

Варіант №

Номер завдання	Відповіді
1	
2	
3	
25	

_____ 2026 р.
(дата)

(підпис здобувача вищої освіти)